

Nèstor Luján

Guia de recursos núm. 39 / novembre 2022

Nèstor Luján al seu despatx. ca. 1982. © Anna Vergés. Fons Tin Esperanza.

**Biblioteques
de Mataró**

Nèstor Luján, mataroní, català i periodista universal

Nèstor Luján al despatx on treballava la secretària, al pis de Diagonal-Enric Granados.
© Pilar Aymerich. ca. 1987.
Fons Tin Esperanza.

El periodista Nèstor Luján Fernández va néixer a Mataró l'1 de març del 1922. Celebrem, doncs, el centenari del seu naixement.

Nèstor Luján, diguem-ho d'entrada, és un dels periodistes més importants de la Catalunya i l'Espanya contemporània. Mataroní de naixement, va exercir de periodista català –és a dir, va escriure sobre les coses del país- sense deixar de tenir una visió universal; amb capacitat i coneixement per parlar tant dels grans temes d'actualitat o històrics, com dels més amagats itineraris ideològics i intel·lectuals del món que li va tocar viure.

Nèstor Luján va néixer a l'aleshores carrer d'Enric Granados número 17, de Mataró, actualment seu del Museu. El carrer ha recuperat el seu nom tradicional, el Carreró, canviat el 1916 pel d'Enric Granados després de la tràgica mort del

músic català quan el vaixell en què viatjava va ser torpedinat per un submarí alemany. Nèstor Luján era fill de Felipe Luján Grancha i d'Ignacia Fernández Sánchez, més coneguda com a Teresa. Ell havia nascut a Buñol, territori de la Comunitat Valenciana tradicionalment de parla castellana; i ella era filla de Saturnino Fernández Rodríguez i Ana Sánchez Domínguez, tots dos nascuts a la província d'Ourense. Felipe Luján, en acabar el servei militar, s'havia reenganxat a l'Exèrcit i és en qualitat de sergent que cap al 1920 va arribar a Mataró, destinat al 7è regiment d'Artilleria Lleugera. Ben aviat devia conèixer Teresa (Ignacia), filla també de militars, i es van casar després del preceptiu festeig. El nou matrimoni va anar a viure a casa dels pares d'ella, a l'esmentat carrer d'Enric Granados. Les llengües habituals en aquell pis eren el castellà i el gallec. De gran, Nèstor deia que guardava molt pocs records de la seva estada a Mataró: la curiositat que despertava el pas d'un avió i la presència d'un xocolater a la mateixa escala on vivien i que tenia una portada del segle XVI, una casa plena de vellúries, plena d'inconvenients. Nèstor va ser matriculat a l'Escola del Sagrat Cor de Maria on va cursar estudis fins que don Felipe, que mai no havia tingut vocació militar, va aconseguir feina a l'empresa Sederia Ros Campañá, de Mollet -on ja treballava la seva germana Antònia-, quan van obrir oficina a Barcelona. Dins l'exèrcit, el pare de Nèstor va quedar en situació de supernumerari sense sou. El setembre del 1929 don Felipe, la seva dona i els seus tres fills lloguen un pis a la ronda de Sant Pere número 33 de Barcelona i acaba així l'estada a Mataró.

Josep M. Espinàs entrevista Nèstor Luján a TV3 en el seu programa "Identitats". 7 de maig de 1988.
Fons Tin Luján.

D'esquerra a dreta, Celestí Martí Farreras, Jaume Vicens Vives, Xavier Montsalvatge, Nèstor Luján, Josep Vergés, Josep Pla, Ignasi Agustí, Carles Sentís, Ribes fill, Ribes pare –responsables de la publicitat de la revista–, una persona sense identificar i Josep Muntañola. La fotografia, que data del 1945, és obra de Ramon Dimas, molt vinculat a la revista. © Ramon Dimas. 1945. Fons Tin Esperanza.

« Sovint venia a sopar a casa i, arrepapat al sofà, s'embranchava en uns monòlegs apassionants en què escapçava aureoles, en encara que fossin de patums, i detallava els seus aspectes més secrets i íntims. La desfilada era joiosa, devastadora, oceànica i només s'acabava un cop avançada la matinada ».

Lluís Permanyer. Torna Nèstor Luján. *La Vanguardia*, 31 de maig del 2015

A Nèstor Luján se'l recorda com a gastrònom, però la literatura gastronòmica només constitueix una part, tot i que important, del seu llegat. Poc abans de morir, Nèstor Luján reconeixia haver publicat uns 25.000 articles; 34 llibres en castellà i 15 en català. Aquesta extremada profusió feia i fa difícil el seu encasellament. Va ser el millor escrivint de temes tan dispars com la boxa, els toros o la història espanyola del Segle d'Or. Des de Destino –i gràcies a la cobertura que li donava l'editor Josep Vergés– va ser el primer a practicar la crítica municipal, especialment entre el 1946 i el 1951. Si la vaga de tramvies del 1951 va tenir èxit, i no només entre els obrers, va ser perquè molts lectors de Destino no s'havien perdut el virulents articles que Nèstor va dedicar al tema. Se'n pot trobar una antologia al llibre *La Barcelona dels tramvies* (2015). Va creure –o va fer veure que creia– que la Llei de Premsa de Fraga Iribarne del 1966 donava possibilitats reals de lliure expressió. El resultat van ser deu expedients a Destino, el seu processament, i la condemna i destitució com a director de la revista. La seva era la mirada d'un escèptic respecte a les realitats terrenals i a les futures, si és que existeixen. **Deia que l'únic compromís possible d'un**

periodista és amb un mateix i renegava de personatges com Sartre, sempre situats a la cresta de la moda ideològica. Bona part del seu actual ostracisme –em temo que irrecuperable– prové d'aquesta dificultat d'encasellament i del seu liberalisme. Perseguit durant el franquisme per demòcrata, la generació d'intel·lectuals i polítics que va agafar les brides del país durant la Transició el tenia dalt d'un pedestal però no l'escoltava i, probablement, tampoc no el llegia. Ell, però, **mai no es va empassar els gripaus del marxisme i va ser dels primers a advertir de la progressiva infantilització dels ciutadans, del declivi d'Europa, dels resultats nefastos que acabaria per tenir la descolonització de bona part de l'Àfrica o de la necessitat que Espanya disposés d'una dreta homologable a la de la resta de democràcies europees.** En aquests, i en molts altres temes, el temps li ha acabat donant la raó. **Liberal i epicuri, escèptic i, a la vegada, quan convenia, o no hi havia més remei, compromès, no ens ha d'estranyar que la seva figura no interessi, entre altres raons, perquè ens obligaria a sortir de la nostra zona de confort intel·lectual.** Però precisament per això la figura de Nèstor Luján, per a molts, o per a alguns, resulta tan necessària de conèixer i de tanta actualitat.

Agustí Pons

D'esquerra a dreta, la tieta i padrina Antònia, Nèstor, els pares –Felipe i Teresa–, la germana Lina i la tieta Maria. Nèstor era la nineta dels ulls de la mare i les ties, amb les quals va viure durant molts anys. ca. 1955. Fons Tin Esperanza.

Joan Perucho amb Nèstor Luján. ca. 1965. Fons Tin Esperanza.

Nèstor Luján al seu despatx. ca. 1982. © Anna Vergés. Fons Tin Esperanza.

« El tarannà de Luján, àgil i desenganyat des de molt jove, donava una consistència inusual en la premsa de l'època ».

Julia Guillamon. Barcelona en tramvia. *La Vanguardia*, 23 de maig del 2015.

D'esquerra a dreta, Celestí Martí Farreras, Josep Maria de Porcioles, Avel·lí Artís - Sempronio, Julio Manegat i, al darrera, Nèstor Luján, als estudis de Televisión Española a Miramar. © Joaquín M. Domínguez Font. 1959. Fons Tin Esperanza.

NOVEL·LES

A Mayerling, una nit... Esplugues de Llobregat: Plaza & Janés, 1990.

Cabaret catalán. Barcelona: Planeta, 1995.

Casanova o La incapacitat de perversió. Esplugues de Llobregat: Plaza & Janés, 1989.

La Cruz en la espada. Barcelona: Planeta, 1996.

Decidnos ¿quién mató al conde?: las siete muertes del conde de Villamediana. Barcelona: Plaza & Janés, 1987.

En Mayerling, una noche... Esplugues de Llobregat: Plaza & Janés, 1991.

Los Espejos paralelos. Barcelona: Planeta, 1991.

Els Fantasmes del Trianon. Barcelona: Columna, 1996.

La Folla jornada. Barcelona: Columna, 1996.

Mitges negres. Barcelona: La Campana, 1992.

La Rambla fa baixada. Barcelona: Planeta, 1996.

Les Tres glorioses. Barcelona: La Campana, 1992.

ASSAIGS

L'Art de citar. Barcelona: Ara Llibres, 2004.

La Barcelona dels tramvies i altres textos. Barcelona: Meteora, 2015.

En campos de pluma: retrato de una Europa desaparecida. Barcelona: Planeta, 1992.

Mites, llegendes, creences. Barcelona: Premsa Catalana, 1996.

Pensaments, judicis i sentències. Barcelona: La Campana, 1996.

El Pont estret dels anys 50: memòria personal. Barcelona: La Campana, 1995.

Temps que passa, gent que queda. Barcelona: La Campana, 1990.

El Túnel dels anys 40: memòria personal. Barcelona: La Campana, 1995.

GASTRONOMIA

Allegro vivace: historia del champagne, el cava y los vinos espumosos del mundo. Sant Sadurn d'Anoia: Freixenet, DL 1987.

L'Art del menjar a Catalunya: crònica de la resistència dels senyals d'identitat gastronòmica catalana. Barcelona: Edicions 62, 1990.

El Arte de comer: crónica de 4000 siglos, del fuego a la nueva cocina. Barcelona: La Vanguardia, 1983.

La Cocina moderna en Cataluña = La cocina moderna a Catalunya. Madrid: Espasa-Calpe, S.A., 1985.

Las Cocinas regionales de España. Madrid: Barcelona [etc.]: Everest, cop. 1991.

Como piñones mondados: cuento de cuentos de gastronomía. Barcelona: Folio, 1994.

Diccionari Luján de gastronomia catalana. Barcelona: La Campana, 1990.

Historia de la gastronomía. Barcelona: Folio, 1997.

El Libro de la cocina española: gastronomía e historia. Barcelona: Danae, 1972.

El Menjar. Barcelona: Dopesa 2, 1979.

Las Nuevas recetas de Pickwick. Barcelona: Taber, 1969.

El Ritual del aperitivo: avisillos, llamativos y tapas. Barcelona: Folio, 1995.

Viaje a Francia. Barcelona: Editorial Taber, 1968.

Vint segles de cuina a Barcelona: de les ostres de Barcino als restaurants d'avui. Barcelona: Folio, 1993.

COL·LABORACIONS

BRILLAT-SAVARIN, J.A.; LUJÁN, Nèstor (pròleg). **Fisiología del gusto.** Barcelona: Óptima, 2001.

FONT, Josep Lluís; LUJÁN, Nèstor (pròleg). **Segon llibre de la Bona cuina.** Barcelona: Empúries, 1990.

ALTRES TEMÀTIQUES

Los Animales de compañía: historia de perros, gatos y loros. Barcelona: La Vanguardia, 1985.

El Enigma de la Máscara de Hierro. Barcelona: Planeta, 1994.

España en color. Sant Joan Despí: CEDAG, 1979.

Historia del toreo. Barcelona: Destino, 1993.

El Humorismo: [personalidad entrevistada; Wiliam Davis]. Barcelona: Salvat, [1975].

Madrid de los últimos Austrias. Barcelona: Planeta, 1992.

SOBRE NÈSTOR LUJÁN

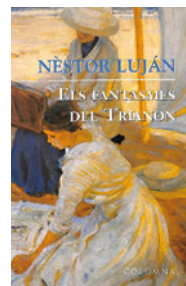
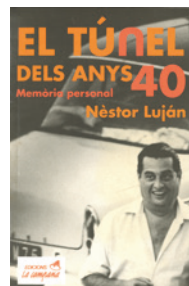
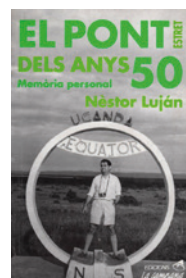
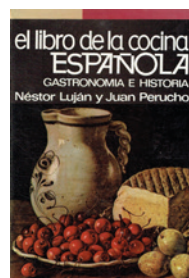
Nèstor Luján: l'escriptor del mes: octubre 1995. Barcelona: Institució de les Lletres Catalanes, 1995.

Nèstor Luján, un polifacètic xiflat per la gastronomia. **Mataróescrit**, núm. 4, agost 1986, p. 23-26.

Nèstor Luján [videocasset]. Barcelona: Editrama, DL 2001.

PONS, Agustí. **Nestor Luján: el periodisme liberal.** Barcelona: Columna, 2004.

Selecció de llibres disponibles a la Xarxa de Biblioteques Municipals

BIBLIOTECA POMPEU FABRA

Plaça d'Occitània, s/n
T. 937 412 920
b.mataro.pf@diba.cat
08302 MATARÓ

HORARI

De dilluns a divendres
de 9.30 a 20 h
Dissabtes
de 10 a 14 h
i de 15.30 a 19 h

BIBLIOTECA POPULAR

C. d'en Palau, 18
T. 937 582 483
b.mataro.p@diba.cat
08302 MATARÓ

HORARI

Dimarts i dijous
de 9.30 a 20 h
Dilluns, dimecres i divendres
de 15 a 20 h
Dissabtes
de 9.30 a 13.30 h

HO EDITA I ORGANITZA:

BIBLIOTECA ANTONI COMAS

C. d'Enric Prat de la Riba, 110
T. 937 022 813
b.mataro.ac@diba.cat
08301 MATARÓ

HORARI

Dimarts, dimecres i divendres
de 9.30 a 14 h
De dilluns a divendres
de 15.30 a 20 h
Dissabtes
de 9.30 a 13.30 h

 biblioteques.culturamataro.cat

 bibliotecavirtual.diba.cat

 Biblioteques de Mataró

 @bibliosmataro

 @bibliosmataro

HI COL-LABORA:

